

9. studenoga 2005.

Mišljenje regionalnog monitoring tima o dosadašnjem tijeku suđenja

Regionalni tim za praćenje suđenja za ratne zločine koji čine monitori Fonda za humanitarno pravo iz Beograda i Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka dali su svoju ocjenu dosadašnjeg tijeka ponovljenog suđenja za ratne zločine počinjene u Vojno-istražnom centru "Lora" u Splitu.

Pred Županijskim sudom u Splitu, 12. rujna 2005. godine, započeo je ponovljeni postupak protiv osmorice optuženika, pripadnika Vojne policije Hrvatske vojske, od kojih su četvorica u bijegu i sudi im se u odsutnosti. Na temelju optužnice Županijskoga državnoga odvjetništva iz Splita, br. K-DO-131/01, od 25. ožujka 2002. godine, optuženicima se stavlja na teret, da su u vremenu od ožujka do rujna 1992. godine, počinili kazneno djelo ratnoga zločina nad srpskim civilima u Vojno -istražnomu centru "Lora". Ukidbenim Rješenjem Vrhovnoga suda Republike Hrvatske br. I Kž-259/03, od 25. ožujka 2004. godine, ukinuta je oslobađajuća presuda donijeta u ranijemu postupku, prvenstveno radi nepotpunoga utvrđivanja činjenica. Citiranim Rješenjem Vrhovni sud RH-a naložio je, da se ponovljeni postupak provede pred potpuno izmijenjenim Vijećem za ratne zločine Županijskoga suda u Splitu, koje treba ponovno izvesti sve dokaze sa prvoga suđenja, te saslušati svjedoke iz SiCG-a i BiH-a, koji nisu saslušani na prvomu suđenju.

Ponovljeno suđenje za ratni zločin protiv civilnoga stanovništva pred Županijskim sudom u Splitu odvija se u skladu s uputama Vrhovnog suda Republike Hrvatske o ponovnom izvođenju svih dokaza i saslušavanju svjedoka iz Srbije i Crne Gore.

Svjedoci koji su došli iz Srbije i Crne Gore ističu da je za njihovu odluku o dolasku na suđenje ključno bilo uspostavljanje suradnje između sudova i policije Republike Hrvatske i Republike Srbije u predmetima ratnih zločina. Zadovoljni su načinom na koji je Predsjednica Vijeća za ratne zločine omogućila njihovo svjedočenje, te profesionalnost kojom su pripadnici policije Hrvatske i Srbije brinuli o njihovoj sigurnosti za vrijeme putovanja i za vrijeme svjedočenja, što obavezuje obje države na stalno unapređenje suradnje radi utvrđivanja činjenica i ostvarivanja pravde za žrtve te pravednog suđenja za optužene.

Međutim, odaziv svjedoka oštećenika koji žive u Hrvatskoj je do sada bio slab. Naime, pozivi za sedmoricu svjedoka oštećenika su vraćeni Sudu neuručeni, zbog toga što svjedoci, prema podacima PU Splitsko-dalmatinske iz Splita, više ne žive na adresama koje je Županijsko državno odvjetništvo dostavilo Sudu. Dva svjedoka oštećenika ispričala su se teškim zdravstvenim stanjem. Svjedok oštećenik Đ. K. uputio je Predsjednici Vijeća pismo, u kojemu je naveo svoju adresu u Australiji, svoju spremnost svjedočiti u ovom sudskom procesu, kao i činjenicu da je želio svjedočiti i tijekom prve rasprave, no da poziv nikada nije primio. U pismu je izvijestio Sud da zbog straha, i zbog toga što je invalid, ne može doputovati na suđenje, no ponudio je mogućnost svojega svjedočenja putem video - veze.

Osim slabog odaziva, dio svjedoka iz Hrvatske iskazuju strah da slobodno i otvoreno svjedoče. Dvojica svjedoka, bivša pripadnika Vojne policije, tvrdili su da su izloženi prijetnjama. Svjedok M. I. se ispričao i nije došao pred Sud. Svjedok M. B., koji je tijekom istrage i prijašnjega postupka svjedočio o stanju koje je zatekao u Vojno-istražnom centru "Lora", na ponovljenom postupku nije opovrgao prijašnje iskaze, no pozivao se na parcijalno sjećanje. Pri tome je iznio tvrdnju da je od Glavnog državnog odvjetnika tražio posebne mjere zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti svjedoka, ali ih nije dobio.

Uočeno je da Vijeće za ratne zločine u više navrata nije reagiralo u slučajevima kada su branitelji optuženih ili sami optuženi prilikom neposrednog ispitivanja svjedoka postavljali pitanja ili davali komentare kojima su vrijeđali osobni integritet svjedoka.

Iako je dokazni postupak je u tijeku, čini nespornim da su u Vojno-istražnom centru «Lora» bili zatočeni i civili i da su neki zatočenicima bili zlostavljani.